

SYVENTÄVÄ KÄYTÄNNÖN HARJOITTELU -OPINTOKIRJA

1.8.2026 tai sen jälkeen harjoittelun aloittaville

**Valtioneuvoston asetuksessa 351/2011 tarkoitettu
syventävä käytännön harjoittelu (30 op) sisältyen
hammaslääketieteen lisensiaatin tutkintoon (330 op)**

Opiskelija Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Syntymäaika Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Opiskelijanumero Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Opintojen aloitusvuosi Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Puhelin Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. **S-posti** Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Turun yliopiston opintohallinnon kirjaukset:

- ☐ syventävien opintojen tutkielma on valmis (pvm) Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tätä.
- ☐ opiskelija on suorittanut hyväksytysti kliinisen harjoittelun (pvm) Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tätä.
- ☐ kaikki teoriaopinnot on suoritettu hyväksytysti (pvm) Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tätä.
tai
- ☐ kaikki teoriaopinnot on suoritettu hyväksytysti paitsi enintään kaksi lopputenttiä / -kuulustelua on suorittamatta. Nimeä ko. lopputentit / -kuulustelut
1. Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
 2. Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Opiskelijan tulee olla ilmoittautunut yliopistoon läsnäolevaksi syventävän käytännön harjoittelun aikana.

Harjoitteluoikeus myönnetty Paikka Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. Aika Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

_____, opintosihteeri (Opintohallinnon edustajan nimi ja asema organisaatiossa)

Allekirjoitus

- ☐ opiskelija on toiminut viransijaisuudessa (1.6.2026 lähtien) ja voi hyväksilukea tehtyä työtä harjoitteluun tarkalleen laskettuna (minimi 1 kk ja maksimi 2 kk) Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
- ☐ Poissaolot tältä ajalta on tarkistettu, ja hyväksyttävistä syistä kertyneitä poissaoloja on Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. päivää. Nämä sisällytetään yhteensä sallittuihin 12 poissaolopäivään.

_____, opintosihteeri (Opintohallinnon edustajan nimi ja asema organisaatiossa)

Päiväys, allekirjoitus

Koulutusohjelman/tutkinto-ohjelman tiedot: **Hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinto (330 op)**

yhteyshenkilön nimi	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
osoite	Turun yliopisto, Hammaslääketieteen laitos, Lemminkäisenkatu 2, 20520 Turku
puhelin	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
s-posti	laak-opintosihteerit@utu.fi

Ohje opintohallinnolle: Sivut 1 ja 2 täytetään opintohallinnossa ja vahvistetaan allekirjoituksilla ja leimoilla. Sivu toimitetaan opiskelijalle sovitusti todisteeksi harjoitteluoikeudesta.

HARJOITTELUSUUNNITELMA

1. Harjoittelun tavoitteet

Syventävän käytännön harjoittelun tavoitteena on hammaslääketieteen opiskelijan ammatillisten valmiuksien vahvistaminen ennen hammaslääketieteen lisensiaatiksi valmistumista ja laillistusta toimia itsenäisenä ammatinharjoittajana.

Harjoittelun tavoitteet perustuvat hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnon valtakunnallisiin osaamistavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Ajantasaiset tavoitteet löytyvät opintokirjan Liitteestä 1 ja Suomen Hammaslääkäriliiton sivuilta [[Valmistuvan hammaslääkärin osaamistavoitteet, kliinisen arvioinnin kriteerit ja arviointimatriisi](#)]. Perehdy osaamistavoitteisiin ja kriteereihin huolella.

Tavoitteiden toteutuminen harjoittelun aikana on edellytys syventävän käytännön harjoittelun hyväksymiseen koulutusyksikössä. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan osana palaute- ja arviointikeskusteluja harjoittelun aikana.

Hammaslääketieteen lisensiaatin osaamistavoitteet (Liite 1)

- I. **AMMATILLISUUS** (Etiikka, Lainsäädäntö ja muut ohjeet, Ammatillinen käyttäytyminen)
- II. **VAIKUTTAVA KLIININEN TOIMINTA** (Näyttöön perustuva kliininen toiminta, Johtaminen, tiimityöskentely ja vuorovaikutus, Riskien hallinta)
- III. **POTILAAN HOITO JA SUUN TERVEYDEN YLLÄPITO** (Kliininen tutkimus ja diagnostiikka, Hoidon suunnittelu, Potilaan hoito, hyvän suun terveyden saavuttaminen ja ylläpito)
- IV. **HAMMASLÄÄKÄRI YHTEISKUNNASSA** (Suun terveys osana yhteiskuntaa ja terveydenhuoltoa, Väestön terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäiseminen)

Aloituspalaveri (yliopisto)

Opiskelija kirjaa henkilökohtaiset kiinnostuskohteensa / kehittämisaalueet (käyttäen apuna Liitteitä 1 ja 2):

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Hyväksymme harjoittelun tavoitteet

Paikka

Aika

Yliopiston mentoriopettajan, opetusklinikan omaopettajan tai vastaavan edustajan allekirjoitus ja nimenselvennys

Puhelin

S-posti

Varhan opetusklinikan ylihammaslääkärin tai hänen valtuuttamansa henkilön allekirjoitus ja nimenselvennys

Puhelin

S-posti

2. Harjoittelun aikataulu (suunnitelma)

☐ **Kirjallinen työ sopimus työnantajan (Hyvinvointialueen) kanssa**

(harjoittelun ajanjakso; vk työaika; koeaika; irtisanomisaika työ sopimuslain mukaisilla perusteilla)

Sopimusta koskevat erimielisyydet ratkaistaan ensisijaisesti keskinäisin neuvotteluin. Opintosuoritusten osalta ristiriitailanteet ratkaisee se yliopiston tiedekunta, jossa opiskelijalla on tutkinnonsuoritus oikeus. Syventävää käytännön harjoittelua koskevat samat oikaisu- ja valitusmenettelyt kuin muita tutkintoon liittyviä opintosuorituksia. Työ- tai virkasuhdetta koskevat erimielisyydet ratkaistaan samaa menettelyä noudattaen kuin hyvinvointialueen muillakin viranhaltijoilla ja työntekijöillä.

Harjoittelun alkamis pvm Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. **Harjoittelun loppu pvm** Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

☐ Kokopäivätyö

☐ Puolipäivätyö

Työ aika (h)/vk Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Kokopäivätyötä (vähintään 30 h/vko) tekevän opiskelijan harjoittelun kesto on pääsääntöisesti 5 kk ja puolipäivätyötä (vähintään 18,5 h/vko) tekevän 10 kk. Lyhin hyväksyttävä jakso on molemmissa 1 kk.

Koko viiden kuukauden harjoittelun aikana voi kertyä poissaoloja 12 kalenteripäivää ilman harjoitteluajan pidentymistä seuraavista syistä: opetukseen tai tenttitilaisuuteen osallistuminen, vuosiloma, sairausloma, perhevapaat, kertausharjoitukset ja vastaavat syyt. Enimmäismäärän ylittävät poissaolot edellä listatuista syistä sekä kaikki henkilökohtaisista syistä pidetyt palkattomat työvapaat pidentävät harjoittelua. Poissaolopäivien lukumäärä lasketaan siten kuin ne on palvelutodistukseen merkitty. Mikäli näyttää siltä, että poissaolojen yhteenlaskettu määrä ylittää sallitun määrän, opiskelijan on otettava yhteyttä työnantajaansa niin pian kuin mahdollista. Harjoittelu jatkuu poissaolopäivien määrän verran. Palvelutodistuksista tulee käydä ilmi poissaolot (tai niiden puuttuminen) ja poissaolojen syyt.

Ennalta tiedossa olevat poissaolopäivämäärät ja syyt:

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

3. Syventävä käytännön harjoittelu Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyskeskuksessa

Harjoittelu tapahtuu työsuhteessa Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyskeskukseen. Harjoittelu tapahtuu perusterveydenhuollossa hammaslääkärin klinisissä tehtävissä.

Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyskeskus luo työyhteisöön harjoittelulle myönteisen ja oppimista edistävän ilmapiirin. Terveyskeskus perehdyttää opiskelijan harjoittelun aikana toimintaympäristöön mukaan lukien sidosryhmien toiminta, hoidon porrastus ja lähetekäytännöt (Liite 2).

Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyskeskus nimeää harjoittelusta vastaavan ohjaajan (jäljempänä vastuuohjaaja), joka on toiminut vähintään kaksi vuotta päätoimisena hammaslääkärinä sekä varahenkilön ja tarvittaessa muita ohjaajia. Vastuuohjaajan tehtävään nimetyn hammaslääkärin on hyvä etukäteen tutustua harjoittelun käytänteisiin (<https://www.hammaslaakariliitto.fi/fi/syventava-kaytannon-harjoittelu>) ja perehtyä hammaslääkäriskoulutuksen sisältöihin keskusteluissa opiskelijan kanssa. Ohjausta suunniteltaessa on hyvä varata aikaa opintokirjassa määritettyjen alku-, väli- ja loppupalaverien lisäksi myös säännöllisiin ohjauskeskusteluihin esimerkiksi 20-30 minuuttia viikossa.

Vastuuohjaajan tehtävänä on huolehtia, että harjoittelu toteutuu harjoittelusuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Opiskelija kirjaa Opintokirjaan yhteenvedon 1) harjoittelusuunnitelman vahvistuksesta, 2) väliarvioinnista ja 3) lopuarvioinnista.

Syventävää käytännön harjoittelua suorittava hammaslääketieteen opiskelija vastaa omasta toiminnastaan, vaikka toimiikin toisen itsenäisesti ammattia harjoittamaan oikeutetun ammattihenkilön johdon ja valvonnan alaisena. On tärkeää, että opiskelija voi tarvittaessa konsultoida kokenutta hammaslääkärää.

Vastuu mahdollisesta vahingosta määräytyy potilasvakuutuslain ja vahingonkorvauslain mukaan.

Harjoittelun toteuttamisesta / ohjaamisesta ei makseta korvausta yliopiston toimesta, vaan Hyvinvointialue on oikeutettu saamaan hakemuksen mukaisesti valtion varoista maksettavaa (AVI) korvausta syventävän käytännön harjoittelun järjestelyistä aiheutuneista kustannuksista terveydenhuoltolain 60 §:n mukaisesti (313/2011). Korvaus perustuu koulutuksessa olevien ja koulutuskuukausien määrään. Opiskelijalla on oltava työsopimus Hyvinvointialueen kanssa.

Hyvinvointialue ja sen sosiaali- ja terveyskeskus Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

☐ yhteistyösopimus yliopiston kanssa voimassa harjoitteluajanjaksolla

Hyvinvointialueella tulee olla voimassa oleva yhteistyösopimus koulutusta antavan yliopiston kanssa. Suomen Hammaslääkäriliitto pitää kirjaa sopimuksen tehneistä hyvinvointialueista [<https://www.hammaslaakari-liitto.fi/fi/syventava-kaytannon-harjoittelu/harjoittelupaikat>].

Syventävän käytännön harjoittelun vastuuhenkilö (nimi ja tehtävä työyhteisössä) Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Puhelin Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. S-posti Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Vastuuohjaaja (nimi) Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

☐ toiminut vähintään 2 v. päätoimisena hammaslääkärinä

Puhelin Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. S-posti Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Vastuuohjaajan varahenkilö (nimi) Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

☐ toiminut vähintään 2 v. päätoimisena hammaslääkärinä

Puhelin Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. S-posti Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu ohjaaja (ei pakollinen) Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tehtävä työyhteisössä Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Harjoittelusuunnitelman vahvistus

Olemme yhdessä perehtyneet harjoittelun tavoitteisiin (Liitteet 1 ja 2) ja keskustelleet harjoittelun toteuttamiseen liittyvistä asioista (Liite 3).

Tarkennuksia suunnitelmaan:

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päivämäärä Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. _____

Opiskelijan allekirjoitus

Päivämäärä Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. _____

Vastuuhjaajan allekirjoitus

Mikäli harjoittelussa todetaan merkittäviä ongelmia joko harjoittelupaikan tai opiskelijan havaitsemina, on tarpeen olla yhteydessä yliopistoon tai opetusklänikkaan hyvissä ajoin ennen suunnitellun harjoittelujakson päättymistä. Ensisijainen yhteyshenkilö on Varhan opetushammasklinikan ylihammaslääkäri, jonka yhteystiedot löytyvät sivulta 3.

SYVENTÄVÄN KÄYTÄNNÖN HARJOITTELUN ARVIOINNIT JA PALAUTTEET

Arvioinnissa seurataan harjoittelun etenemistä sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Käytä arvioinneissa erillistä muistiota opiskelijalle ja vastuuohjaajalle (apuna Liitteet 1, 2 ja 3). Yksityiskohtaisia tuloksia ei raportoida ulkopuolisille, vaan ne jäävät ohjaajan ja ohjattavan välisiksi. Ohjauskeskustelu perustuu opiskelijan tekemään itsearvioon. Ohjaajan tehtävänä on ohjata opiskelijaa tunnistamaan osaaminen, onnistumiset, vahvuudet ja kehittämiskohteet.

Väliarviointi (enintään 3 kk harjoittelun alkamisesta) – opiskelija ja vastuuohjaaja

Yhteenveto harjoittelun edistymisestä harjoittelusuunnitelman mukaisesti (opiskelija kirjaa).

Opiskelijan arvio omista vahvuuksista:

Opiskelijan arvio omista kehittämiskohteista:

Päivämäärä Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. _____

Opiskelijan allekirjoitus

Päivämäärä Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. _____

Vastuuohjaajan allekirjoitus

Loppuarviointi

Harjoittelujakson lopuksi vastuuohjaaja ja opiskelija arvioivat erikseen harjoittelujakson osaamistavoitteiden toteutumista ja opiskelijan kehittymistä hammaslääkärin tehtävissä (Liitteet 1 ja 2). Loppuarvioinnin yhteydessä käytävä ohjauskeskustelu pohjautuu väliarvioinnin tavoin opiskelijan tekemään itsearviointiin. Opintokirjaan kirjataan ohjauskeskustelun päätteeksi opiskelijan erityiset vahvuudet ja tulevat kehittämiskohteet osaamistavoitteiden suhteen. Opiskelija kirjaa tähän keskustelusta yhteenvedon.

I Ammatillisuus

II Vaikuttava kliininen toiminta

III Potilaan hoito ja suun terveyden ylläpito

IV Potilaan hoito ja suun terveyden ylläpito

Päivämäärä Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Loppuarvioinnin vahvistus _____
Opiskelijan allekirjoitus

Loppuarvioinnin vahvistus _____
Vastuuhjaajan allekirjoitus

IV. Palaute koulutusyksikölle

1. Hyväksytysti suoritetun harjoittelun edellytyksenä on, että harjoittelujakson lopuksi
 - Opiskelija antaa hammaslääkärikoulutuksen vastuutaholle kirjallisen palautteen harjoittelujakson toteuttamiseen liittyvistä asioista ja tarvittavista jatkotoimenpiteistä (Liite 3)
 - Terveyskeskuksen vastuuohjaaja antaa hammaslääkärikoulutuksen vastuutaholle kirjallisen palautteen harjoittelujakson toteuttamiseen liittyvistä asioista ja tarvittavista jatkotoimenpiteistä (Liite 3). Liite 3 palautetaan opintokirjan yhteydessä tai vastuuohjaaja voi palauttaa sen sähköpostitse osoitteella laak-opintosihiteerit@utu.fi
 - Jos harjoittelupaikkoja on varsinaiseen syventävän käytännön harjoitteluun liittyen useampi kuin yksi
 - suunnitelma harjoittelusta tehdään jokaisessa harjoittelupaikassa
 - loppuarviointi tehdään jokaisessa harjoittelupaikassa (väliarviointeja ei täytetä, kun harjoittelupaikkoja on useampi)
 - opiskelija täyttää palautelomakkeen (Liite 3) erikseen jokaista harjoittelupaikkaa koskien
 - jokaisessa harjoittelupaikassa vastuuohjaaja täyttää palautelomakkeen (Liite 3)
2. Opiskelija täyttää HLL-Työelämävastaavuuskyselyn vain kertaalleen (Liite 4).

Hammaslääkärikoulutuksen vastuutaho kokoaa jaksosta saadut palautteet ja antaa tarvittaessa palautetta.

Hammaslääkärikoulutuksen yhteystiedot: katso sivu 2 kohta 'Harjoittelu-oikeus myönnetty'.

SYVENTÄVÄN KÄYTÄNNÖN HARJOITTELUN HYVÄKSYMINEN

(täytetään viimeisessä harjoittelupaikassa)

Harjoittelu on toteutunut vaadituin kriteerein

Työ- tai palvelutodistusten kopiot kaikista työsuhteista, joissa varsinainen syventävä käytännön harjoittelu (3-5 kk) on suoritettu, liitetään opintokirjan loppuun. Poissaolojen ja keskeytysten tulee olla näistä nähtävillä.

Harjoittelupaikka 1: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Harjoittelun alkamispvm Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tätä. Harjoittelun loppupvm Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tätä.

☐ Kokopäivätyö

☐ Puolipäivätyö

Työaika (h)/vk Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Poissaolopvm ja syyt:

Mahdollinen harjoittelupaikka 2 jne.: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Harjoittelun alkamispvm Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tätä. Harjoittelun loppupvm Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tätä.

☐ Kokopäivätyö

☐ Puolipäivätyö

Työaika (h)/vk Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Poissaolopvm ja syyt:

Päättävän syventävän käytännön harjoittelun harjoittelupaikan vastuuhenkilön allekirjoitus ja nimenselvennys:

Paikka ja pvm Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Opiskelijan arvio harjoittelun toteutumisesta suhteessa henkilökohtaisiin kiinnostuskohteisiin / kehittämisa-
lueisiin (opiskelija kirjaa käyttäen apuna liitteitä 1 ja 2).

Harjoittelulle asetetut tavoitteet on saavutettu (paikka ja pvm) Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Voidaan allekirjoittaa myös sähköisesti.

Yliopiston mentoriopettajan, opetusklinikan omaopettajan tai vastaavan edustajan allekirjoitus ja nimenselvennys

Varhan opetusklinikan ylihammaslääkärin tai hänen valtuuttamansa henkilön allekirjoitus ja nimenselvennys

Hammaslääketieteen opiskelija (nimi) Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. on suorittanut syventävään käytännön
harjoitteluun sisältyvät opinnot.

(paikka ja pvm) Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Opintohallinnon edustajan allekirjoitus, nimen selvennys ja asema organisaatiossa

Allekirjoitus, nimen selvennys ja asema organisaatiossa

Liitteet:

1. Hammaslääketieteen lisensiaattikoulutuksen osaamistavoitteet ja kriteerit (KLART)
2. Muistilista laatiessasi harjoittelun tavoitteita sekä arviointitilanteiden tueksi (ota kopioita)
3. Kirjallinen harjoittelupaikkakohtainen palaute koulutusyksikölle (opiskelija ja vastuuohjaaja erikseen; ota kopioita)
4. HLL-työelämävastaavuuskysely (opiskelija)
5. Työ- tai palvelutodistukset

Opiskelija palauttaa Syventävä käytännön harjoittelu -opintokirjan täytettynä liitteineen (3, 4 ja 5)
koulutuspalveluun osoituksena Syventävän käytännön harjoittelun (30 op) suorittamisesta.

HAMMASLÄÄKETIETEEN YLEINEN KLIININEN ARVIOINTI, päivitetty 2020

Liite 1

Kansallisen kliinisen arvioinnin työryhmän (KLART) laatimat osaamistavoitteet perustuvat Association for Dental Education in Europe (ADEE) osaamistavoitteisiin.

Osaamistavoitteet on tarkoitettu käytettäväksi kliinisen arvioinnin perustana. Lisäksi jokaisella koulutusyksiköllä voi olla näitä tarkentavia osaamistavoitteita.

Päivityksen pohjana: Field JC, Cowpe JG, Walmsley AD. The graduating European dentist: a new undergraduate curriculum framework. Eur J Dent Educ; 2017; 21(Suppl 1):2-10.

I Ammatillisuus

1.1. Etiikka

Valmistuessaan hammaslääkäri:

- noudattaa yksittäisen potilaan ja väestöryhmien hoidossa terveydenhuollon eettisiä periaatteita
- kunnioittaa potilaiden ihmisarvoa ja kohtelee heitä yhdenvertaisesti ilman ennakkoluuloja ja syrjintää
- kunnioittaa potilaan itsemääräämisoikeutta, noudattaa salassapitovelvollisuutta ja käsittelee ammattitaitoisesti sähköisiä potilastietoja
- toimii viipymättä havaitessaan vaaroja tai haittoja työympäristössään
- käyttää ammattitaitoisesti sosiaalista mediaa ja digitaalista viestintää ottaen huomioon sekä oman että ammattikunnan maineen
- osaa ryhtyä asianmukaisiin toimiin auttaakseen taitamatonta tai epäeettisesti toimivaa kollegaa tai hänen potilaitaan

1.2. Lainsäädäntö ja muut ohjeet

Valmistuessaan hammaslääkäri:

- toimii hammaslääkärin toimintaa koskevan voimassaolevan lainsäädännön ja ohjeiden mukaisesti (tietoturva, potilasturvallisuus, infektiot)
- osaa laatia säädösten mukaiset potilasasiakirjat, jotka tukevan potilaan hoitoa
- hallitsee säteilyturvalainsäädännön; osaa toimia itse ja ohjaa myös hoitotiimiä toimimaan säteilylainsäädännön mukaisesti
- noudattaa markkinoinnissa alan yleisiä hyviä käytänteitä
- tuntee terveydenhuollon valvonnan

1.3. Ammatillinen käyttäytyminen

Valmistuessaan hammaslääkäri:

- omaa kokonaisvaltaisen potilaslähtöisen käsityksen hammaslääkärin ammatista
- toimii vastuullisesti hammaslääkärin ammatissa
- osaa toimia oma-aloitteisesti, mutta tunnistaa oman osaamisensa rajat ja osaa tarvittaessa hakea tukea
- osaa valita ja priorisoida hoitovaihtoehtoja, jotka vastaavat nykyaikaisia hoitokäytäntöjä sekä sopivat yhteen hoitolinjauksen ja käytössä olevien resurssien kanssa
- osaa kertoa potilaalle ymmärrettävästi diagnoosista, hoitovaihtoehdoista, hoidon kulusta, kustannusarviosta, hoidon ennusteesta ja mahdollisista riskeistä
- osaa seurata alan kehitystä ja kykenee arvioimaan omaa täydennyskoulutuksen tarvettaan
- osaa käyttäytyä kollegiaalisesti ja omalta osaltaan työyhteisönsä hyvinvointia edistävästi

II Vaikuttava kliininen toiminta

2.1. Näyttöön perustuva kliininen toiminta

Valmistuessaan hammaslääkäri:

- osaa käyttää työssään alansa ajantasaista, näyttöön perustuvaa tietoa
- omaa valmiuden kriittiseen tieteelliseen tiedonhakuun ja osaa käsitellä ja soveltaa hankkimaansa tietoa potilaan hoitoon
- osaa käyttää hammaslääketieteen peruskäsitteitä ja – termejä asianmukaisesti
- osaa yhdistää lääketieteen eri osa-alueiden näkökulmia hammas- ja suusairauksien syntyyn, diagnostiikkaan ja hoitoon
- osaa tuoda aktiivisesti tietonsa ja taitonsa työyhteisön käyttöön
- osaa kehittää osaltaan omaa toimintaympäristöään huomioiden ajantasaiset materiaalit ja välineistön
- tunnistaa ja osaa toimia asianmukaisesti kohdatessaan kaltoin kohdellun potilaan

2.2. Johtaminen, tiimityöskentely ja vuorovaikutus

Valmistuessaan hammaslääkäri:

- johtaa tehokkaasti hammashoitotiimin kaikkia jäseniä
- osaa kommunikoida ymmärrettävästi ja asiantuntevasti potilaan tai häntä edustavien tahojen, työyhteisön, sidosryhmien ja yleisön kanssa
- tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämistarpeensa omassa viestintätyylissään
- osaa työskennellä hoitotiimin kanssa huomioiden terveyden, turvallisuuden ja hygienian
- osaa toimia ammattimaisesti ja rakentavasti yhteistyössä hoitotiimin ja sidosryhmien sekä oman ammattikuntansa kanssa

2.3. Riskien hallinta

Valmistuessaan hammaslääkäri:

- edistää työympäristön turvallisuutta
- hallitsee aseptisen työskentelyn perusteet; osaa toimia itse ja ohjaa hoitotiimin toimimaan aseptisten työskentelyn periaatteiden mukaisesti
- osaa hoitaa akuuteissa tilanteissa lähetekäytännöt ja lääkkeiden määräämisen
- tunnistaa ja osaa toimia hammaslääkärin ammatin terveysriskit huomioiden
- toteuttaa riskiarviointia työyksiköissä ja raportoi potilas- ja työturvallisuuspoikkeamista
- osaa toimia vastaanottotoiminnan yhteydessä ilmenevissä hätätilanteissa sekä osaa luoda ennakoivan ja toteutettavissa olevan toimintamallin mahdollisten hätätilanteiden varalle (laadunseuranta)
- osaa arvioida hammasteknisten töiden laatua

III Potilaan hoito ja suun terveyden ylläpito

3.1 Kliininen tutkimus ja diagnostiikka

Valmistuessaan hammaslääkäri

- osaa selvittää ja kirjata olennaiset esitiedot potilaan yleisterveydentilasta sekä yksityiskohtaiset tiedot suun terveyden nykytilasta, hoitohistoriasta ja niihin vaikuttavista tekijöistä
- osaa tutkia potilaan, käyttää diagnostisia apuvälineitä ja tehdä tai järjestää tarpeelliset lisätutkimukset
- osaa kirjata statuksen asianmukaisesti
- osaa tehdä diagnoosin perustuen anamneesiin, kliiniseen tutkimukseen, tarpeellisiin lisätutkimuksiin sekä tutkittuun teoreettiseen tietoon ja/tai vahvaan kokemukselliseen näyttöön (evidence-based)
- osaa konsultoida tarpeen vaatiessa

3.2 Hoidon suunnittelu

Valmistuessaan hammaslääkäri

- tunnistaa ja osaa arvioida elämäntilanteen ja kehityksen merkityksen ihmisen käyttäytymiseen
- osaa laatia hoitosuunnitelman potilaan kokonaistilanteeseen sopivaksi huomioiden iän, yleisterveydentilan sekä hoitoon liittyvät sosiaaliset ja psykologiset tekijät
- osaa suunnitella realistisen hoitoaikataulun huomioiden toimenpiteiden kiireellisyysjärjestyksen
- osaa tehdä ja kirjata diagnoosiin perustuvaan hoitosuunnitelmaan pohjautuvan hoitopäätöksen ja kustannusarvion käyttäen yleisesti hyväksyttyjä hoitovaihtoehtoja yhteisymmärryksessä potilaan kanssa
- osaa analysoida omahoidon merkityksen osana hoitosuunnitelmaa
- tuntee tupakka- ja nikotiinituotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden, lääkkeiden ja ravinnon merkityksen ja huomioi tekijät hoidon suunnittelussa
- tunnistaa oman osaamisensa rajat ja osaa lähettää potilaan tarvittaessa asianmukaiseen jatkohoitoon

3.3. Potilaan hoito, hyvän suunterveyden saavuttaminen ja ylläpito

Valmistuessaan hammaslääkäri

- tunnistaa potilaan hoitotilanteeseen liittyvän kivun, pelon ja stressin sekä osaa käyttää niiden hallinnassa asiaankuuluvaa toimintatapoja, tarvittaessa lääkitystä
- osaa hoitaa potilaan suun sairauksia tehokkaasti ja turvallisesti pyrkien parantamaan potilaan terveydentilaa ja elämänlaatua
- osaa käyttää näyttöön perustuvia ja hammaslääkärikunnan yleisesti hyväksymiä materiaaleja ja hoitokeinoja
- osaa antaa välittömän ensiavun hammas- ja suusairauksissa, suun ja kasvojen alueen traumaissa sekä antamaansa hoitoon liittyvissä tilanteissa
- ohjeistaa potilasta ylläpitämään suun terveyttä ja saavutettua hoitotulosta
- osaa todentaa hoidon tulokset ja potilaan vasteen hoidolle sekä luoda antamalleen hoidolle ennusteen
- osaa arvioida antamansa hoidon laatua
- hallitsee ajankäytön kliinisessä työssä

IV Hammaslääkäri yhteiskunnassa

4.1 Suun terveys osana yhteiskuntaa ja terveydenhuoltoa

Valmistuessaan hammaslääkäri

- osaa toimia suun ja muun terveyden puolesta puhujana suhteessa potilaisiin, erilaisiin organisaatioihin ja yhteisöihin sekä poliittisiin päättäjiin myös terveydenhuollon ulkopuolella
- osaa kuvata suun terveydenhuollon järjestämistavat, palvelujen tarjoamisen ja erilaiset korvaus- ja maksujärjestelmät sekä yleiset terveydenhuollon järjestämisen tavat
- osaa keskustella näistä suhteessa oikeudenmukaisuuteen (julkinen ja yksityinen), tasapuoliseen hoitoon pääsyyn sekä hoidon laatuun ja tuloksiin
- osaa kuvata suun terveyden osana terveystaloutta sekä kansanterveysstrategioita
- osaa pohtia erilaisia esimerkkejä terveyspalvelujen muutoksista paikallisella ja kansallisella tasolla suhteessa terveyden edistämiseen
- osaa keskustella terveydenhuollon yhteistyön periaatteista paikallisissa yhteisöissä
- osaa kuvata olemassa olevat urapolut sekä koulutusmahdollisuudet

4.2 Väestön terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäiseminen

Valmistuessaan hammaslääkäri

- tuntee kansanterveysongelmiksi tunnistetut suu- ja muut sairaudet sekä niiden yhteiset riskitekijät
- osaa keskustella terveyteen vaikuttavista sosiaalisista tekijöistä sekä terveyteen liittyvästä eriarvoisuudesta
- ymmärtää terveyskäyttäytymisen muutoksen tärkeyden sekä sen menetelmät ja rajoitukset väestötasolla
- osaa kuvata ja toteuttaa moniammatillisia lähestymistapoja sairauksien ennaltaehkäisyyn ja terveyden edistämiseen yksilö- ja väestötasolla, myös muiden kuin suun terveydenhuollon ammattilaisten kanssa
- osaa kertoa esimerkkejä tehokkaista kansanterveys interventioista
- osaa kuvata väestön suun terveyden arviointia, mukaan lukien epidemiologiset tutkimukset
- osaa keskustella kansallisista ja globaaleista suun terveyden kehityssuunnista sekä poliittisista, sosiaalisista ja taloudellisista suuntauksista ja niiden vaikutuksesta terveyteen
- osaa ottaa kantaa tutkimuksiin, joita tarvitaan suun terveyden edistämiseksi, sairauksien ehkäisemiseksi ja terveydenhuollon järjestämiseksi

Opintojen etenemisen tasovaatimukset:

Siirtyminen teoriaopetuksesta kliiniseen harjoitteluun: vähintään taso 1

Viransijaisuuskelpoisuus: vähintään taso 3 soveltuvien osien

Siirtyminen syventävään käytännönharjoitteluun: vähintään taso 3

I AMMATILLISUUS	0 Hylätty	1	2	3	4	5
Etiikka				Edellisten lisäksi		Edellisten lisäksi
Terveystenhuollon eettisten periaatteiden noudattaminen	Piittaamattomuus ja epäeettinen toiminta	Ymmärtää potilaan hoitoon liittyvän moraalisen ja eettisen vastuun		Noudattaa hammaslääkärin eettisiä periaatteita		Huolehtii eettisten periaatteiden toteutumisesta työyhteisössä
Potilaiden ihmisarvo, itsemääräämisoikeus ja yhdenvertainen kohtelu	Potilaiden ihmisarvon tai itsemääräämisoikeuden huomiotta jättäminen tai syrjivä kohtelu hoidon saamisessa	Ymmärtää ihmisarvon hoidon perustana, potilaan itsemääräämisoikeuden sekä sen, että potilaita kohdellaan yhdenvertaisesti		Kohtelee potilaita ihmisarvoa ja itsemääräämisoikeutta kunnioittaen sekä yhdenvertaisesti syrjimättä		Huolehtii potilaiden ihmisarvon ja itsemääräämisoikeuden kunnioittamisen sekä yhdenvertaisen kohtelun toteutumisesta työympäristössään
Salassapitosäännösten noudattaminen	Rikkoo salassapitosäännöksiä	Tuntee salassapitosäännökset		Noudattaa salassapitosäännöksiä		Huolehtii, että salassapitosäännöksiä noudatetaan työyhteisössä
Toiminta vaara- ja haittatilanteissa	Ei kerro havaitusta vaara- tai haittatilanteista tai toimi tilanteen havaitessaan	Tunnistaa ja tuntee toimintatavat vaara- ja haittatilanteissa		Osaa toimia vaara- ja haittatilanteissa		Toimii vaara- ja haittatilanteita ennakoivasti /ehkäisevästi
Sosiaalinen media, digitaalinen ja muu viestintä	Käyttäytyminen sosiaalisessa mediassa on epäeettistä ja/tai vahingoittaa ammattikunnan mainetta	Ymmärtää sosiaalisen median ja digitaalisen viestinnän merkityksen hammaslääkärin roolissa		Toimii vastuullisesti sosiaalisessa mediassa ja digitaalisessa viestinnässä		Huolehtii/ohjaa tarvittaessa sosiaalisen median ja digitaalisen viestinnän vastuulliseen käyttöön työyhteisössä ja ammattikunnassa
Vastuullisuus ammattikunnan sisällä	Peittelee taitamattoman tai epäeettisesti toimivan kollegan toimia tai kommentoi asiaa epäkollegiaalisesti potilaan tai muun työyhteisön kuullen	Tunnistaa, milloin kollega toimii taitamattomasti tai epäeettisesti		Ryhtyy asianmukaisiin toimiin auttaakseen taitamatonta tai epäeettisesti toimivaa kollegaa tai hänen potilaitaan		Auttaa työyhteisöä löytämään toimintatapoja auttaakseen taitamatonta tai epäeettisesti toimivaa kollegaa tai hänen potilaitaan
Lainsäädäntö ja muut ohjeet				Edellisten lisäksi		Edellisten lisäksi
Lainsäädännön ja ohjeiden noudattaminen	Toimii vastoin lainsäädäntöä ja/tai yleisesti hyväksyttyjä toimintaperiaatteita	Tuntee ammattiin liittyvän lainsäädännön ja asiakirjakäytännöt		Ymmärtää hammaslääkärin ammattiin liittyvän lainsäädännön ja asiakirjakäytännöt sekä toimii niiden mukaisesti		Tuntee laajemmin sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvää lainsäädäntöä
Säteilysuojelu	On piittaamaton säteilysuojelusta	Tuntee säteilylainsäädännön		Osaa toimia itse ja ohjaa myös hoitotimiä toimimaan säteilylainsäädännön mukaisesti		Huolehtii säteilylainsäädännön vaatimusten mukaisesta kouluttautumisesta
Hyvät markkinointikäytänteet	Markkinointi on harhaanjohtavaa	Tietää oikean ja luotettavan markkinoinnin periaatteet		Ymmärtää, että markkinoinnin on oltava oikeaa ja luotettavaa		Huolehtii/ohjaa tarvittaessa myös muita hyviin markkinointikäytänteisiin.
Terveystenhuollon valvonnan tunteminen	Ei tunne eikä ymmärrä terveydenhuollon valvontaa ja sen merkitystä.	Tuntee terveydenhuollon valvonnan, sekä oma- että viranomaisvalvonnan		Ymmärtää terveydenhuollon valvonnan, sekä oma- että viranomaisvalvonnan merkityksen		Ohjaa tarvittaessa myös muita terveydenhuollon valvontaan liittyen

Ammatillinen käyttäytyminen				Edellisten lisäksi	Edellisten lisäksi
Potilaslähtöinen käsitys ammatista. Vastuullinen toiminta	Ei toimi potilaan edun mukaisesti	Ymmärtää potilaslähtöisen käsityksen hammaslääkärin ammatissa		Toimii potilaan edun mukaisesti	Huolehtii/ohjaa tarvittaessa potilaan edun mukaisen hoidon toteutumisesta työympäristössään
Oma-aloitteisuus ja omien rajojen tunnistaminen	Ei tunnista oman osaamisensa rajoja	Tunnistaa oman osaamisensa rajat ja tarvitsee tukea		Tunnistaa oman osaamisensa rajat ja osaa tarvittaessa hakea tukea	Osaa ja tahtoo tukea muita.
Hoitovaihtoehtojen priorisointi		Tietää hoitovaihtoehdot ja nykyaikaiset hoitokäytänteet		Osaa tehdä hoitopäätöksen huomioiden nykyaikaiset hoitokäytänteet, hoitolinjaukset ja resurssit	Osaa priorisoida eri hoitovaihtoehtoja
Potilaan informointi	Ei kerro potilaalle suun löydöksistä, niiden hoidosta, kustannuksista ja mahdollisista riskeistä. Suhtautuu potilaaseen epäasiallisesti, ei kuuntele potilasta tai halua ymmärtää hänen elämäntilannettaan	Osaa selittää potilaalle pääpiirteissään hoidon tarpeen ja hoitotoimenpiteet		Osaa keskustella potilaan kanssa ymmärrettävästi suun löydöksistä, hoidon tarpeesta, hoitovaihtoehtoista, hoidon kulusta, kustannusarviosta, sairauden ja hoidon ennusteesta ja mahdollisista riskeistä Huomioi potilaan tai hänen laillisen edustajansa mielipiteen ja kunnioittaa sitä hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa	Kykenee luontevaan vuorovaikutukseen erityistilanteissa (esim. tulkin välityksellä)
Alan kehityksen seuraaminen	Ei seuraa alan kehitystä eikä huolehdi täydennyskoulutuksesta	Osaa seurata alan kehitystä ja ymmärtää jatkuvan täydennyskoulutuksen merkityksen		Osaa arvioida omaa osaamistaan ja tietämystään ja täydennyskoulutuksen tarvettaan	Hakeutuu aktiivisesti täydennyskoulutukseen. Tuo aktiivisesti tietonsa ja taitonsa muiden käyttöön
Kollegiaalinen käytös	Epäasiallinen ulkoasu Ei toimi kollegiaalisesti	Ammattiin sopiva ulkoasu ja käyttäytyminen Huomioi kollegiaalisesti opiskelija- ja työtoverinsa sekä muut yhteistyötahot		Toimii kollegana rakentavasti työyhteisössä	Toimii opiskelu- ja työyhteisönsä hyvinvointia edistävästi

II VAIKUTTAVA KLIININEN TOIMINTA	0 Hylätty	1	2	3	4	5
Näyttöön perustuva kliininen toiminta				Edellisten lisäksi		Edellisten lisäksi
- Näyttöön perustuvan tiedon käyttö - Kriittinen tiedonhaku ja tiedon soveltaminen hoidossa - Peruskäsitteiden käyttö - Eri lääketieteen osa-alueet suhteessa hammas- ja suusairauksiin - Toimintaympäristön kehittäminen - Toiminta kohdatessa kaltoin- kohdellun potilaan	Ei osaa hakea eikä käyttää ajan-tasaista, näyttöön perustuvaa tietoa Ei käytä alan peruskäsitteitä ja –termejä asianmukaisesti Ei osaa yhdistää lääketieteen eri osa-alueiden näkökulmia diagnostiikassa ja hoidossa Ei tunne ammattimaisen toiminnan perusteita	Osaa peruskäsitteet ja –termit Osaa tiedonhaun perusteet ja tunnistaa luotettavat tietolähteet Tunnistaa lääketieteen eri osa-alueiden vaikutuksia diagnostiikkaan ja hoitoon Tunnistaa toimintaympäristön kehittämiskohteita		Osaa kommunikoida ammattitermeillä Tuntee lääketieteen eri osa-alueiden näkökulmia hammas- ja suusairauksien syntyyn, diagnostiikkaan ja hoitoon Tuntee toimintaympäristön kehittämisen perusperiaatteet		Osaa soveltaa lääketieteen eri osa-alueiden näkökulmia potilaan hoidossa Osaa yhdistää ja soveltaa eri lähteistä saamaansa näyttöön perustuvaa tietoa Osaa kehittää toimintaympäristöään
Johtaminen, tiimityöskentely ja vuorovaikutus				Edellisten lisäksi		Edellisten lisäksi
- Tiimin johtaminen - Kommunikointi eri tahojen kanssa - Omien kehittämistarpeiden tunnistaminen - Hoitotiimissä työskentely - Ammattimainen toiminta	Ei hallitse ammattimaisen vuorovaikutuksen perusteita Ei osaa johtaa tiimiä Kommunikointi hoitotiimissä ja/tai potilaan kanssa epäasiallista Välinpitämätön suhtautuminen annettuihin ohjeisiin Ei tunnista kehittämiskohteitaan	Kykenee ammattimaiseen vuorovaikutukseen työyhteisön jäsenien sekä potilaan kanssa Tuntee tiimin johtamisen perusteet Kuuntelee ohjeita ja tekee tarkentavia kysymyksiä		Osaa kommunikoida ymmärrettävästi ja asiantuntevasti eri tahojen kanssa Hallitsee tiimin johtamisen perusteet Tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämistarpeensa		Omaa kuuntelutaitoa, tilanneherkkyyttä ja empatiakykyä Osaa johtaa hoitotiimiä Etsii aktiivisesti kehityskohteita omassa toiminnassaan
Riskien hallinta				Edellisten lisäksi		Edellisten lisäksi
- Työturvallisuuden edistäminen - Aseptinen työskentely - Lähetekäytäntö ja lääkkeiden määrääminen akuuteissa tilanteissa - Ammatin terveysriskien tunnistaminen - Riskinarviointi, potilas- ja työturvallisuus - Hätätilanteiden ehkäisy ja toiminta hätätilanteissa - Hammasteknisten töiden laadun arviointi	Vakavia puutteita aseptisessä työskentelyssä Vakavia puutteita potilas- ja työturvallisuuden huomioimisessa Vakavia puutteita lähetekäytännöissä Vakavia puutteita akuuttitilanteiden lääkkeiden määräämisessä Vakavia puutteita ammatin terveysriskien tunnistamisessa Ei osaa toimia hätätilanteissa Ei tunne hammasteknisten töiden laadun arvioinnin periaatteita	Hallitsee aseptisen työskentelyn Osaa toimia potilas- ja työturvallisuuden periaatteiden mukaisesti. Ymmärtää laatu-poikkeamista raportoinnin tärkeyden. Tuntee lääkkeiden määräämisen periaatteet Tietää ammatin terveysriskit Osaa toimia hätätilanteissa Tuntee perusperiaatteet hammasteknisten töiden laadun arvioinnista		Osaa määrätä lääkkeitä asianmukaisesti akuuttitilanteissa Tuntee lähetekäytännön ja osaa lähettää potilaan asianmukaisesti, käyttäen tarvittaessa konsultaatioapua Osaa ehkäistä hätätilanteita Osaa perusperiaatteet hammasteknisten töiden laadun arvioinnista Toimii aktiivisesti ammatin terveysriskien ennaltaehkäisemiseksi		Osaa soveltaa ajantasaisia aseptisia periaatteita potilastyön kehittämisessä ja henkilöstön koulutuksessa Osaa edistää potilasturvallisuutta Osaa edistää työturvallisuutta Osaa lähettää potilaan asianmukaisesti ja oikea-aikaisesti Osaa kouluttaa hoitotiimiä hätätilanteiden ehkäisyn ja niissä toiminnan osalta Osaa arvioida hammasteknisten töiden laatua

III POTILAAN HOITO JA SUUN TERVEYDEN YLLÄPITO	0 Hylätty	1	2	3	4	5
Kliininen tutkimus ja diagnostiikka				Edellisten lisäksi		Edellisten lisäksi
• Esitietojen ja suun terveyden tekijöiden selvittäminen ja kirjaus • Potilaan tutkiminen • Statuksen kirjaaminen • Diagnoosin tekeminen • Konsultointi	Ei selvitä anamneesia Potilaan tutkimisessa ja statuksen rekisteröinnissä on virheitä ja/tai selkeitä puutteita Ei tunnista sairauden merkkejä Vakavia puutteita diagnoosin tekemisessä	Tietää, millaisia tietoja kuuluu yleis- ja suuterveiden anamneesiin Huomioi anamnestisista tiedoista hammashoidon kannalta oleelliset tiedot Osaa tutkia potilaan sekä tehdä ja kirjata perusstatuksen asianmukaisesti Osaa erottaa potilaan tutkimiseen perustuvista tiedoista hoidon kannalta oleelliset tiedot Ymmärtää, milloin konsultointi on tarpeen. Tuntee lähetekäytännön.		Osaa aktiivisesti kyselemällä selvittää potilaan yleisterveydellisen ja suun-terveydellisen anamneesiin Osaa selvittää lääkkeiden vaikuttavat aineet, vaikutusmekanismit, niiden yhteismekanismit ja suuvaikutukset ja mahdolliset vaikutukset hammashoidon toteuttamiseen Osaa tutkia potilaan ja tehdä statuksen kaikilta hammaslääketieteen osa-alueilta Löytää suun sairauden merkit ja osaa tulkita niitä Osaa hyödyntää diagnostisia apuvälineitä Osaa tehdä diagnoosin perustuen anamneesiin, kliiniseen tutkimukseen, tarpeellisiin lisätutkimuksiin sekä tutkittuun tietoon tai kokemukselliseen näyttöön (evidence-based, Käypä hoito) Osaa konsultoida tarpeen vaatiessa kokeneempaa kollegaa tai erikois-hammaslääkärää		Kykenee tekemään laajempaa tulkintaa anamneesiin perusteella ja kysymään potilaalta lisätietoja vaikeista asioista tai haastavissa tilanteissa Selvittelee suun sairauksien etiologiaa ja peilaa etiologiaa myös laajemman lisätutkimuksen tarpeeseen Käyttää laajaa tietopohjaa diagnostiikan tukena

Hoidon suunnittelu				Edellisten lisäksi		Edellisten lisäksi
• Hoitosuunnitelman laatiminen kokonaistilanne huomioiden • Elämäntilanteen ja kehityksen merkitys käyttäytymiseen • Hoitoaikataulun laatiminen • Omahoidon analysointi • Nikotiinituotteiden, päihteiden, lääkkeiden ja ravinnon merkitys hoidon suunnittelussa • Osaamisen rajojen tunnistaminen ja jatkohoitoon ohjaus	Vakavia puutteita hoitosuunnitelman tekemisessä		Huomioi ehkäisevän hoidon ja potilaan omahoidon merkityksen osana hoitosuunnitelmaa Tuntee tupakan ja muiden nikotiinituotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden, lääkkeiden sekä ravinnon merkityksen suun terveyteen ja sairauksien paranemiseen	Osaa tehdä hoitosuunnitelman perustuen anamneesiin, kliniseen tutkimukseen, tarpeellisiin lisätutkimuksiin sekä tutkittuun tietoon tai kokemukselliseen näyttöön (evidence-based, Käypä hoito) Huomioi potilaan iän, yleisterveyden-tilan sekä hoitoon liittyvät sosiaaliset ja psykologiset tekijät Tunnistaa potilaan kertoman ja löydösten väliset ristiriitaisuudet ja osaa huomioida ne hoitosuunnitelman teossa Ymmärtää löydösten vaikeusasteen ja osaa asettaa ne kiireellisyysjärjestykseen Osaa lähettää jatkohoitoon tarvittaessa		Osaa soveltaa anamnestisia tietoja potilaan suusairauksien diagnostiikkaan, hoitosuunnitelmaan, paranemisvasteeseen ja hoidon ennusteeseen harvinaisempien sairauksien ja lääkitysten osalta Osaa suunnitella potilaan hoidon toteutuksen hoitotiimin yhteistyönä

Potilaan hoito, hyvän suun-terveyden saavuttaminen ja ylläpito			Edellisten lisäksi	Edellisten lisäksi
- Kivun, pelon ja stressin hallinta hoitotilanteessa - Suun sairauksien hoito terveydentilan ja elämänlaadun parantamiseksi - Hyväksytyjen materiaalien ja hoitokeinojen käyttö - Ensiaputoimet hammas- ja suusairauksissa, traumaissa sekä hoitoon liittyen - Suun terveyden ohjeistus - Hoidon tulosten ja vasteen todentaminen ja hoitoennusteen laatiminen - Hoidon laadun arviointi - Ajankäytön hallinta	Suhtautuu välinpitämättömästi potilaan kokemaan kipuun, pelkoon ja stressiin hoitotilanteessa Ei huomioi potilaan itsemääräämis-oikeutta Ei tunne hoitomenetelmiä eikä yleisimmin käytettyjä materiaaleja Ei huomioi hoitotuloksen ylläpitämisen tarvetta Ei arvioi hoitovastetta ja hoidon tulosta hoitoennusteeseen perustuen	Tunnistaa potilaissa suun sairauksien hoitoon liittyvän kivun, pelon ja stressin Tuntee hoitomenetelmät ja toteuttaa hoidon vaarantamatta potilaan terveydentilaa Omaa riittävät kädentaidot toimenpiteiden tuottamiseen Toteuttaa hoidon yhteisymmärryksessä potilaan kanssa. Tuntee potilaan oikeudet Tunnistaa hoitotuloksen ylläpitämisen tarpeen Ohjeistaa potilasta ylläpitämään suun terveyttä ja saavutettuja hoitotuloksia.	Osaa käyttää potilaskohtaisesti oikeita toimintatapoja, paikallispuudutusta ja tarkoituksenmukaisia pelon hallinnan menetelmiä ja tarvittaessa sedaatiota Tekee hoitopäätökset potilaan kokonaisedun mukaisesti myös itsemääräämisvaltaa vailla olevien potilaiden kohdalla Tuntee hoidossa käytettävät instrumentit ja materiaalit, niiden ominaisuudet ja komplikaatoriskit, ja osaa valita tilanteeseen parhaiten sopivat Toteuttaa hoidon mahdollisimman yksinkertaisesti ja kohtuullisessa ajassa noudattaen aseptiikkaa ja varmistaen, että laaditun omahoito-suunnitelman toteuttaminen on potilaalle mahdollista Tunnistaa ja osaa hoitaa asianmukaisesti riskiryhmiin kuuluvat potilaat Kykenee tunnistamaan potilaan epärealistiset odotukset koskien suunniteltua hoitoa ja osaa informoida hoidontarpeesta ja hoidolla saavutettavista tuloksista. Tietää, miten arvioidaan hoitovastetta ja hoidon tulosta hoitoennusteeseen perustuen Ohjeistaa potilasta ylläpitämään suun terveyttä ja saavutettuja hoitotuloksia Osaa arvioida antamansa hoidon laatua	Hallitsee yleisanestesiassa toteutettavan hammashoidon Tunnistaa potilaat, joiden hoito on tarkoituksenmukaista toteuttaa erikoissairaanhoidossa Kykenee toteuttamaan erityisryhmiin kuuluvien potilaiden hoitoa asianmukaisesti ja kustannustehokkaasti Omaa hoitotoiminnassaan erinomaiset kädentaidot Ottaa huomioon potilasta edustavien ja/tai hänestä vastaavien tahojen aseman potilaan hoidossa Arvioi hoitovastetta ja hoidon tulosta ja peilaa niitä ennusteeseen

IV HAMMASLÄÄKÄRI YHTEISKUNNASSA	0 Hylätty	1	2	3	4	5
Suun terveys osana yhteis- kuntaa ja terveydenhuoltoa				Edellisten lisäksi		Edellisten lisäksi
Toiminta suun terveyden puolestapuhujana	Ei ymmärrä rooliaan suun terveyden puolestapuhujana	Osaa toimia suun terveyden puolesta-puhujana suhteessa potilaisiin ja omaan työyhteisöön		Osaa toimia suun terveyden puolesta-puhujana myös suhteessa muihin terveydenhuollon organisaatioihin		Osaa toimia suun terveyden puolesta-puhujana myös suhteessa poliittisiin päättäjiin
Terveydenhuoltojärjestelmän, suun terveydenhuollon järjestämistapojen ja rahoituksen kuvaaminen	Vakavia puutteita terveydenhuoltojärjestelmän, suun terveydenhuollon järjestämistapojen ja rahoituksen tuntemisessa	Tuntee pääpiirteissään terveydenhuoltojärjestelmän, suun terveydenhuollon järjestämistavat ja rahoituksen		Osaa kuvata suun terveydenhuollon järjestämistavat ja rahoituksen suhteessa muun terveydenhuollon järjestämiseen		Kehittää suun terveydenhuoltojärjestelmää ja sen toimintaa terveydenhuoltojärjestelmän kokonaisuudessa
Järjestämistavat suhteessa oikeudenmukaisuuteen, tasapuoliseen hoitoon pääsyyn ja hoidon laatuun	Ei ymmärrä suun terveydenhuollon järjestämistapojen yhteyttä oikeudenmukaisuuteen, tasapuoliseen hoitoon pääsyyn ja hoidon laatuun	Tietää suun terveydenhuollon järjestämistapojen yhteyden oikeudenmukaisuuteen, tasapuoliseen hoitoon pääsyyn ja hoidon laatuun		Osaa keskustella suun terveydenhuollon järjestämistapojen yhteyksistä oikeudenmukaisuuteen, tasapuoliseen hoitoon pääsyyn ja hoidon laatuun		Osaa keskustella suun terveydenhuollon järjestämistapojen yhteyksistä oikeudenmukaisuuteen, tasapuoliseen hoitoon pääsyyn ja hoidon laatuun suhteessa muuhun terveydenhuoltoon
Suun terveys osana terveyspolitiikkaa ja kansanterveysstrategioita	Ei ymmärrä suun terveyden yhteyttä terveyspolitiikkaan ja kansanterveysstrategioihin	Tietää suun terveyden yhteyden terveyspolitiikkaan ja kansanterveysstrategioihin		Osaa kuvata suun terveyden yhteydet terveyspolitiikkaan ja kansanterveysstrategioihin		Edistää suun terveyttä osana terveyspolitiikkaa ja kansanterveysstrategioita
Terveyspalvelujen muutokset suhteessa terveyden edistämiseen	Ei ymmärrä, että terveyspalvelujen muutokset vaikuttavat suun terveyden edistämiseen	Tietää, että terveyspalvelujen muutokset vaikuttavat suun terveyden edistämiseen paikallisella tasolla		Osaa pohtia, miten terveyspalvelujen muutokset vaikuttavat suun terveyden edistämiseen paikallisella ja kansallisella tasolla		Pyrkii vaikuttamaan terveyspalvelujen muutoksiin siten, että ne edistävät suun terveyttä paikallisella ja kansallisella tasolla
Terveydenhuollon yhteistyö	Ei ymmärrä terveydenhuollon yhteistyön merkitystä paikallisissa yhteisöissä	Tietää erilaisia tapoja terveydenhuollon yhteistyölle paikallisissa yhteisöissä		Osaa keskustella terveydenhuollon yhteistyöstä paikallisissa yhteisöissä		Edistää toimillaan terveydenhuollon yhteistyötä paikallisissa yhteisöissä
Urapolut ja koulutusmahdollisuudet	Ei tunne hammaslääkärin erilaisia urapolkuja tai koulutusmahdollisuuksia, vaan näkee ammatin yksipuolisena	Tietää hammaslääkärillä olevan erilaisia urapolkuja ja koulutusmahdollisuuksia		Osaa kuvata erilaisia urapolkuja ja koulutusmahdollisuuksia		Pohtii aktiivisesti omia erilaisia urapolkuja ja koulutusmahdollisuuksia
Väestön terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäiseminen				Edellisten lisäksi		Edellisten lisäksi
	Vakavia puutteita yksilö- ja väestötason terveydenedistämisessä	Osaa informoida potilasta suu-sairauksien ehkäisystä ja omahoidosta Huomioi omahoidon osana hoitosuunnitelmaa. Ymmärtää, mitä väestötason suunnittelu tarkoittaa.		Suunnittelee suun sairauksien ehkäisyn huomioiden potilaan elämäntilanteen, yleisterveiden ja suun terveyden Ohjeistaa omahoidon ja antaa neuvoja terveyden edistämiseksi Osaa ohjeistaa tiimin muut jäsenet potilaan terveysneuvonnan suhteen Tuntee sairauksien riskitekijät ja tunnistaa suun terveyteen liittyvän riskikäyttäytymisen Pyrkii mahdollistamaan kaikkien väestöryhmien terveydenedistämisen		Kykenee terveyden edistämistyöhön erityisryhmiin kuuluvien potilaiden hoidon osalta Osaa arvioida monitekijäisesti suun sairauksien riskiä ja tuntee keinot hallita suun terveyteen liittyvää riskikäyttäytymistä Vie tietoa aktiivisesti toimintaympäristönsä ja kouluttaa yhteistyökumppaneita Toimii aktiivisesti suun terveydenedistämisessä toimintaympäristössään muuttuvassa yhteiskunnassa

• Kansanterveysongelmien tuntemus	Ei ymmärrä kansanterveysongelman käsitettä eikä tunnista, mitkä sairaudet ovat kansanterveysongelmia Ei tunnista sairauksien yhteisiä riskitekijöitä	Tuntee kansanterveysongelmiksi tunnistetut suusairaudet ja muut sairaudet sekä niiden yhteiset riskitekijät		Tietää, miten kansansairauksia ehkäistään vaikuttamalla suusairauksien ja muiden sairauksien yhteisiin riskitekijöihin	Edistää kansansairauksien ehkäisyä vaikuttamalla suusairauksien ja muiden sairauksien yhteisiin riskitekijöihin paikallisissa yhteisöissä tai valtakunnallisesti
• Terveyteen vaikuttavien sosiaalisten tekijöiden tuntemus	Ei ymmärrä sosiaalisten tekijöiden vaikuttavan terveyteen ja siihen liittyvään eriarvoisuuteen	Tietää sosiaalisten tekijöiden vaikuttavan terveyteen ja siihen liittyvään eriarvoisuuteen		Osaa keskustella yhteisöissään siitä, miten sosiaaliset tekijät vaikuttavat terveyteen ja siihen liittyvään eriarvoisuuteen	Pyrkii vaikuttamaan sosiaalisiin tekijöihin, jotka vaikuttavat terveyteen ja siihen liittyvään eriarvoisuuteen
• Terveyskäyttäytymisen merkitys, menetelmät ja rajoitukset väestötasolla	Ymmärtää terveyden edistämisen vain potilaskohtaisena terveysvalistuksena Ei ymmärrä terveyskäyttäytymiseen vaikuttavien tekijöitä ja niiden tärkeyttä yksilö- ja/tai väestötasolla	Tietää, miten terveyskäyttäytymisen muutokseen voidaan vaikuttaa yksilö- ja väestötasolla		Tuntee erilaiset väestötason terveyskäyttäytymisen muutokseen vaikuttavat menetelmät ja rajoitukset	Edistää väestötason terveyskäyttäytymisen muutoksia sopivin menetelmin omassa yhteisössään
• Moniammatillisten lähestymistapojen tunteminen sairauksien ehkäisyssä yksilö- ja väestötasolla	Ei ymmärrä, että sairauksien ehkäisyssä ja terveyden edistämisessä tarvitaan moniammatillisia lähestymistapoja sekä yksilö- että väestötasolla	Tuntee suun terveydenhuollon moniammatillisia lähestymistapoja sairauksien ennaltaehkäisyyn ja terveyden edistämiseen yksilö- ja väestötasolla		Tuntee moniammatillisia lähestymistapoja myös muiden kuin suun terveydenhuollon ammattilaisten kanssa yksilö- ja väestötasolla	Toteuttaa moniammatillisia lähestymistapoja suun terveydenhuollon ja muiden ammattilaisten kanssa yksilö- ja väestötasolla
• Tehokkaiden kansanterveysinterventioiden tuntemus	Ei tunne tehokkaita kansanterveysinterventioita eikä ymmärrä niiden merkitystä terveyden edistämisessä	Ymmärtää kansanterveysintervention käsitteen ja tuntee tehokkaita kansanterveysinterventioita terveyden edistämisessä		Osaa kertoa esimerkkejä tehokkaista kansanterveysinterventioista	Pyrkii edistämään tehokkaiksi havaittujen kansanterveysinterventioiden toteuttamista työyhteisöissään
• Väestön suun terveyden arvioinnin kuvaus	Ei ymmärrä, miksi suun terveyttä pitää arvioida väestötasolla	Tietää erilaisia tapoja arvioida väestön suun terveyttä, mukaan lukien epidemiologiset tutkimukset		Osaa kuvata väestön suun terveyden arviointia, mukaan lukien epidemiologiset tutkimukset	Ymmärtää, miten oman kohdeväestön suun terveyttä voidaan arvioida käyttäen olemassa olevia tietoja tai epidemiologisia tutkimuksia
• Kansallisten ja globaalien kehityssuuntien vaikutukset terveyteen	Ei ymmärrä suun terveyden kansallisten ja globaalien kehityssuuntien merkitystä tai sitä, että poliittiset, sosiaaliset ja taloudelliset suuntaukset vaikuttavat siihen ja muuhun terveyteen	Tietää, että suun terveydellä on kansallisia ja globaaleja kehityssuuntia sekä sen, että poliittiset, sosiaaliset ja taloudelliset suuntaukset vaikuttavat siihen ja muuhun terveyteen		Osaa keskustella kansallisista ja globaaleista suun terveyden kehityssuunnista sekä poliittisista, sosiaalisista ja taloudellisista suuntauksista ja niiden vaikutuksesta terveyteen	Ymmärtää edellä mainittujen suun terveyden kehityssuuntien yhteyden muun terveyden kehityssuuntiin
• Tutkimustarpeiden tunnistaminen	Ei ymmärrä, miksi tarvitaan tutkimusta suun terveyden edistämiseksi, sairauksien ehkäisemiseksi ja terveydenhuollon järjestämiseksi	Tietää, että tarvitaan tutkimusta suun terveyden edistämiseksi, sairauksien ehkäisemiseksi ja terveydenhuollon järjestämiseksi		Osaa ottaa kantaa, millaista tutkimusta tarvitaan suun terveyden edistämiseksi, sairauksien ehkäisemiseksi ja terveydenhuollon järjestämiseksi	Osallistuu tutkimukseen suun terveyden edistämiseksi, sairauksien ehkäisemiseksi ja terveydenhuollon järjestämiseksi

Liite 2

MUISTILISTA LAATIESSASI HARJOITTELUN TAVOITTEITA SEKÄ ARVIOINTITILANTEIDEN TUEKSI

Syventävä käytännön harjoittelu tapahtuu kliinisissä hammaslääkärin tehtävissä. Lisäksi syventävän käytännön harjoittelun tavoitteena on tutustua laaja-alaisesti suun terveydenhuoltoon terveystalvöj järjestelmässä.

1. Perehdy

- perusterveydenhuollossa toimivan hammaslääkärin tehtäviin
- terveydenhuollon hallintoon
- hoidon porrastukseen ja alueella noudatettaviin yhteisesti sovittuihin hoitoketjuihin
- työympäristösi erityispiirteisiin (tiimityö, ergonomia, työturvallisuus)

2. Tutustu suun terveydenhuollon asemaan kunnallisen terveystalvöj järjestelmän osana

- terveyden edistäminen
- neuvolatoiminta
- varhaiskasvatus
- koululaiset ja opiskelijat
- vanhukset
- laitospotilaat

3. Osallistu työpaikkakokouksiin ja -koulutuksiin

SYVENTÄVÄN KÄYTÄNNÖN HARJOITTELUN TOTEUTUMINEN KÄYTÄNNÖSSÄ

Liite 3

Kopioi lomakepohjaa tarvittaessa. Palautus Opintokirjan liitteenä koulutuspalveluihin.

- opiskelija ja terveyskeskuksen vastuuohjaaja antavat erikseen tällä lomakkeella luottamuksellisen palautteen harjoittelujakson toteuttamiseen liittyvistä asioista ja mahdollisista jatkotoimenpiteistä hammaslääkärikoulutuksesta vastuussa olevalle taholle.

Opiskelija / Vastuuohjaaja (nimi, s-posti)

Perehdytys

Työyhteisön ilmapiiri

Ohjauksen sujuminen ja sille varattu aika

Konsultointi potilashoitoihin liittyen

Muuta harjoitteluun liittyvää

Liite 4

Pvm _____

HLL-koulutuksen työelämävastaavuus -kysely, jossa kartoitetaan opiskelussa saatujen tietojen ja taitojen soveltuvuutta syventävään harjoitteluun ja myöhemmin työelämään.

1. Tämän sivun tietoja voi anonyyminä käyttää tutkimukseen ja koulutuksen kehittämiseen.

☐ Kyllä ☐ Ei

2. Opiskelijan vahvuudet kliinisessä potilastyössä
Koin valmiuteni kliiniseen potilastyöhön olevan

1. Puutteelliset
2. Melko hyvät
3. Hyvät
4. Erinomaiset

Mihin oppiaineisiin liittyen olisit tarvinnut lisäosaamista? Minkälaisissa tilanteissa?

Mihin oppiaineisiin liittyen koit valmiutesi riittävän? Minkälaisissa tilanteissa?

3. Tuliko tilanteita, joissa ammatillinen etiikka ei toteutunut? Minkälaisissa tilanteissa?

Jouduin miettimään hoidon eettisiä periaatteita

1. En lainkaan
2. Joskus
3. Usein
4. Erittäin usein

Millaisia eettisesti haastavia tilanteita tuli eteen?

4. Kuinka Käypä hoito -suositukset toteutuivat työssäsi?

Toimin Käypä Hoito -suositusten mukaan

1. En ajatellut asiaa
2. Jossain tilanteissa
3. Melkein aina
4. Aina

5. Mitä harjoittelupaikassa tehtiin toisin kuin olit oppinut koulutuksessa?

Harjoittelupaikan käytänteet poikkesivat saamastani koulutuksesta

1. Ei lainkaan
2. Joskus
3. Usein
4. Erittäin usein / paljon

Millaisissa asioissa?

6. Veitkö jotain osaamistasi työyhteisöön?

Vein uutta osaamista työyhteisöön

1. En lainkaan
2. Yksittäisen osaamisen
3. Joitakin osaamisia
4. Monia osaamisia

Millaista osaamista?

7. Mitä hyviä / toimivia käytänteitä haluaisit tuoda tietoon kliinisen harjoittelun (Simula, OpeHH) kehittämiseksi?

8. Muuta keskustelussa esille tullutta asiaa.

Arvioi ammatillisuutesi kehittymistä harjoittelun aikana

Ammatillisuuteni kehittyi harjoittelun aikana

1. Erittäin paljon
2. Paljon
3. Vähän
4. Ei lainkaan